

מערך שיעור | יום המאבק באלימות נגד נשים

| רקע

יום המאבק באלימות נגד נשים חל ב-25 בנובמבר, מאז הוכרז על ידי האו"ם כמועד בין לאומי ב-17 בדצמבר 1999. במסגרת ההכרזה על יום המאבק, קרא האו"ם לממשלות העולם להעלות מודעות ציבורית לעובדה שאוכלוסיית הנשים בכל העולם הינן קורבנות לאונס ופגיעות מיניות, אלימות במשפחה ובבית, אלימות כלכלית, אלימות רגשית, וצורות נוספות של אלימות על רקע היותן נשים. בנוסף, האו"ם קרא למדינות החברות בו לפרסם לקראת מועד זה את הנתונים אודות היקף האלימות נגד נשים, אשר לרוב אינם גלויים לציבור, כדרך נוספות להעלאת מודעות. תאריך זה נקבע כיוון שהחל משנות ה-60 של המאה הקודמת צוין כיום למאבק באלימות כלפי נשים, בעקבות הוצאתן להורג של שלוש לוחמות חופש. ב-25 לנובמבר בשנת 1960 שלוש אחיות למשפחת מיראבל הוצאו להורג בשל פעולות המחאה שלהן נגד המשטר הדיקטטורי ברפובליקה הדומיניקנית. מאז הן הפכו לסמל למאבק לחופש ולפמיניזם בכל העולם.

אלימות כלפי כל אדם היא התנהגות, תפיסה ובחירה שביסודה שימוש בכוח של אדם אחד על אדם לרעה. האלימות מהווה כלי פוגעני והרסני שתפקידו הטלת אימה ופחד הן על הפרט והן על החברה – היא פוגעת ביכולת של הפרט לחיות, לחיות בביטחון, להיות ריבון לעצמו/ה ולהחלטותיו/ה, ומחבלת ביכולת לקיים דיאלוג שוויוני בין אנשים. חשוב להבהיר שהאלימות היא **לא דבר טבעי ובלתי נשלט**, אלא כלי נרכש בידי אדם בתוך חברה וציפיות חברתיות ומגדריות. בארה"ב בחוקי המשפט המדינתיים והפדרליים המונח Gender Crime, פשע על רקע מגדר, מוכר כפשע שנאה. "פשע שנאה" כולל עבירות אלימות שקרו על בסיס שנאה לקבוצה חברתית, על בסיס דעות קדומות ונורמות חברתיות. משמע, הפגיעה לא מבוססת רק על ההיבט האישי וההכרות האישית, אלא על תפיסה חברתית רחבה. פשע על רקע מגדר בארה"ב מתייחס לעבירות: אונס, הטלת מום בעברי מין, זנות בכפייה והריון כפוי. 13 מקרי אונס מתוך 104,806 בארה"ב מקרי האונס ב-2018 הוגדרו כפשעי שנאה. בארץ הגדרת עבירות האלימות בכללה והאלימות בפרט כלפי נשים לא הוכרו כפשעי שנאה על בסיס מגדרי. עד שהרשויות, התקשורת, מערכות החינוך והרווחה, לא ישנו את גישתן לאלימות כלפי נשים, נשים תמשכנה להירצח כאן ללא דין וחשבון. עד שהחקיקה לא תשתנה ותחמיר את הענישה של רוצחים גברים הרוצחים נשים כי הן נשים, ותתייחס לרציחות האלה באותה החומרה של שבה מתייחסים לרצח על רקע לאומני, הרצח השקט נגד נשים יימשך. במקום זה, רצח נשים מתואר בעיתונות כ"רצח על רקע רומנטי".

אלימות כלפי נשים בכל הדרכים נובעת ומנציחה אי שוויון מגדרי, ומושרשת בחברות שונות עידן ועידנים. מבחינה היסטורית כתוצר של אי שוויון מגדרי נשים נתפסו נחותות מגברים, משוללות יכולות נפשיות ופסיכולוגיות של גבר מבוגר, ומבחינה חוקית נתפסו כרכוש של האב או הבעל. על אף התמורות וההתקדמויות הרבות במעמד האישה ובתפיסות מגדריות, אי שוויון מגדרי ותפיסה סטריאוטיפית של נשים כנחותות קיימת גם היום, וגם בארץ שלנו. אלימות כלפי נשים עלולה לקרות בכל מקום ולהיות מופנית כלפי כל אחת, ללא קשר למאפייניה. התופעה חוצה מגזרים, עדות, ומעמד כלכלי, ומתקיימת בכל שכבות האוכלוסייה. זו אלימות המבוססת על תפיסה מודעת ובלתי מודעת שנשים הן חלשות יותר ובנויה על לגיטימציה חברתית לגברים להביע כוח ואלימות בתוך מערכות יחסים. תפיסה זו מושרשת כמובנת מאליה, וכנתון שלא ניתן לשנותו ("ככה זה תמיד היה וככה זה תמיד יהיה") במובן זה, האלימות מהווה בידי גברים כלי לשמור על השליטה שיש להם על החברה – על ידי זריעת פחד בקרב נשים וגברים אחרים (שנחשבים נשים יותר

לכאורה, אם בשל גיל, מראה, נטייה מינית, התנהגות וכיוצ"ב) מובטחת עליונותם. בנוסף, אלימות מצידם של גברים נובעת מחינוך לגבריות, המעודדת חלקים אסרטיביים ותוקפניים, ומביאה להתרחקות מאמפתיה ולחולשה – "אינני בוכה אף פעם, גיבור אני, לא בכיין".

בשנה האחרונה, עם התפרצות הקורונה והשלכותיה על חיינו, אנו רואות את מצבן של נשים בישראל הולך ונחלש: נשים שסובלות מאלימות כלואות בבתים עם מי שפוגע בהן, אפיוני האלימות בבית הולכים ומקצינים, הטרדות מיניות ופגיעות מיניות לא פוסקות בשל המרחק החברתי וממשיכות לקרות בכל גיל ובכל מקום, האבטלה בקרב נשים ומקצועות שנתפשים נשים הולכת וגדלה, ועוד.

במערך שיעור זה נסקור תופעות מרכזיות של אלימות כלפי נשים בישראל, ונקבל מתוכן תמונת מצב למעמדן בחברה הישראלית. אנו מזמינות את כל הצוותים החינוכיים ליצור איתנו קשר להמשך פעילות, שתתמקד בתפקידים וסטריאוטיפים מגדריים, בכדי לקדם יחסים ומיניות בריאה ומיטיבה.

| עוד על יום המאבק

[בפורטל עובדי ההוראה באתר משרד החינוך.](#)

| דגשים למחנכת

♥ יש לקחת בחשבון שייתכן וחלק מהתלמידות והתלמידים בכיתה נחשפו לאלימות ולקשרים סיכוניים בעצמם, במשפחה, או בסביבה הקרובה שלהם. חשוב לשים לב לכך, להיות רגישות במהלך השיעור, ולהזמין לשיחה אחריו. בנוסף, חשוב לוודא שהשיחה לא גולשת לחוויות ושיתופים אישיים – זוהי לא הבמה לכך. באופן מכוון השיעור נבנה כך שתהיה **הרחקה** – השיחה היא למידה וביקורת על תופעות חברתיות, ולא שיתוף אישי. במידה ותרצו סדנא או מערך שיעור מותאם בנושא יחסים ומגדר – מוזמנות ומוזמנים לפנות אלינו ו/או להסתכל באתר: [מערכי שיעור – איגוד מרכזי הסיוע](#).

♥ עבור אותם תלמידים/ות, וגם עבור מי שלא נחשפו באופן אישי וקרוב לתופעות אלו, המפגש יכול להיות מציף, קשה או מעצב. יש להזכיר בתחילת המפגש ובסיומו שבמידה ומישהו/י מרגיש/ה צורך לדבר, אפשר לפנות למחנכת/ת או ליועצת בית הספר – או לחשוב על מבוגר/ת משמעותי/ת אחר בחייהם שאפשר לפנות אליו. בנוסף, כדאי להזכיר כתובות שונות רלוונטיות מחוץ לבית הספר:

קווי מרכזי הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית

קו סיוע מענה ע"י נשים – 1202 | קו סיוע מענה ע"י גברים – 1203 | צ'אט קול מילה – לחפש בגוגל או [בקישור](#).
לפעמים גם אם לא קרה לנו משהו, אלא "רק" היינו עדים לפגיעה, זה משפיע עלינו ויכול להיות קשה ומעיק – חשוב לדבר על זה. להזכיר שהפניה למרכזי הסיוע היא אנונימית.

איגון | ארגון הנוער הגאה

[יצירת קשר באופן דיסקרטי עם מדריך/ה באיגון](#)

בימים א', ג', ה' בשעות 19:30-21:30 **בואטסאפ:**

דיגי 1 – 054-9119726 | דיגי 2 – 054-9119718

| מחאות ברחבי הארץ לציון יום המאבק הבין לאומי

הפגנות מחאה וצעדות מסורתיות בשלוש הערים הגדולות:

עמוד אירוע בפייסבוק של [ההפגנה בתל אביב](#).

עמוד אירוע בפייסבוק של [ההפגנה בירושלים](#).

עמוד אירוע בפייסבוק של ההפגנה ב**חיפה**.

בערים נוספות יש התארגנויות של צעדות, מחאות, טקסי זיכרון והתרמות לעמותות וארגונים נגד אלימות כלפי נשים. מוזמנים ומוזמנות להתעדכן בערוצים המקומיים ולהזמין את התלמידות והתלמידים לקחת חלק בפעילות הרלוונטית, לאור ההנחיות כמובן.

| מהלך השיעור

שימו לב:

השיעור מותאם לזום אך ניתן לקיים אותו גם במפגש פנים אל פנים, בהדפסת העזרים ושימוש בלוח או כרטיסיות ריקות עבור שאר המתודות.

אתרים בהם נשתמש בשיעור: פאדלט [Padlet](#) | מנטימטר (עבור ענן מילים) [Mentimeter](#) (הסבר מפורט בהמשך)

את השיעור בזום מלווה מצגת אותה תוכלו למצוא כאן

1. פתיחה

הפתיחה תכלול רקע על יום המאבק, הסבר על השיעור הקרוב וההתנהלות בו, ותזכורת על כך שיש כתובות שניתן לפנות אליהן בבית הספר, בקהילה, ובארגונים שונים במידה והתכנים מציפים.

לדוגמא:

ב-25 לנובמבר, השנה יום רביעי בשבוע, זה היום הבין-לאומי למאבק נגד אלימות כלפי נשים. אלימות כלפי נשים כוללת צורות שונות של אלימות: אלימות פיזי, נפשית, כלכלית, מינית, ועוד. זו תופעה כה חמורה ומשותפת לכל כך הרבה חברות ואוכלוסיות, שהאו"ם קבע שיש לציין בכל מדינה את המאבק בה, ולפעול על מנת לצמצם אותה.

במהלך השיעור נכיר תופעות של אלימות כלפי נשים, או אפיונים של מעמד האשה בישראל ונתונים של השנים האחרונות, וכן השפעות של משבר הקורונה על נשים. זהו נושא שלא פשוט לדבר עליו, הוא יכול לעורר כעס ותסכול וגם אי הסכמות. כל מי שירצו לשוחח אחר כך ולספר על איך חוו את השיעור או מה שעלה להן/ם באופן אישי מוזמנים לפנות אליי, ליועצת, או לגורמי סיוע שאשלח את מספריהם בסוף השיעור.

חשוב שנשמור על אוירה נעימה ומכבדת, על דיון שנשמיע בו את כל הקולות וכל המורכבות, אך באופן רגיש וקשוב.

2. בירור עמדות והצפת ידע מוקדם

מטרת השאלות היא להציף ידע מוקדם ועמדות שיש בכיתה, מהם נוכל לצאת לתהליך הלמידה והדיון בהמשך השיעור.

נשאל:

- ✓ למה לדעתכן/ם יש יום כזה בכלל? (אין למשל יום המאבק בגניבות רכוש, מה מייחד אלימות כלפי נשים?)
- ✓ שאלת המשך אפשרית: איך לדעתכם נכון בכלל לציין יום כזה?
- אפשרות נוספת:
- ✓ כל אחד/ת כותב/ת בצ'אט: "אלימות כלפי נשים זה...." והמורה מקריאה ברצף.

3. מידע ומאפיינים של אלימות כלפי נשים על רקע מגדרי (יש לבחור את אחת מהאפשרויות)

אפשרות א' | קריאה: מאפיינים של אלימות כלפי נשים על רקע מגדרי

- המורה תשתף מסך עם הטקסט הקצר (בעמוד הבא) ותקריא אותו. שאלות לאחר הקריאה:
- ✓ מה דעתכם/ן על הקטע?
- ✓ איזה משפט הכי נכון בעיניכם/ן?
- ✓ איזו הנחה לא מקובלת או מעוררת סימני שאלה?
- נחזור לדיון על הקשר בין אי שוויון מגדרי לבין אלימות כלפי נשים לאחר הלמידה בקבוצות.

קטע הקריאה:

אלימות כלפי נשים מבטאות תפיסות סטריאוטיפיות (דעות קדומות) כלפי נשים, והנחת מוצא שמה שנחשב נשי הוא נחות. למשל, משפטים כמו "לבכות כמו בת" או "לשחק כמו נקבה", מעידים על כך שנשיות נתפסת כחולשה.

ישנן ציפיות חברתיות נוספות שמגדירות מהי התנהגות נשית ומהי התנהגות גברית. מתוך תפיסות אלו נובע גם אי שוויון חברתי בין גברים לנשים בתחומים רבים: פערי שכר, אי שוויון הזדמנויות בשוק העבודה, רמת ייצוג והשתתפות שונה בתחום הפוליטי ועוד.

מחקרים מראים שאי שוויון מגדרי מגביר את הסיכון לאלימות על רקע מגדרי כלפי נשים על ידי גברים.

(נערך ע"י מחלקת החינוך במרכז סיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית, תל אביב)

אפשרות ב' | משפטי 'נכון' / לא נכון' על אלימות על רקע מגדרי

נשתף מסך בשקפי המצגת בהם מופיעים המשפטים,
בכל פעם נציג משפט ונבקש מהקבוצה בכיתה לכתוב בצ'אט – נכון או לא נכון.

1. למדינה יש אחריות על תופעות אלימות כלפי נשים

נכון: צעדים של המדינה יכולים להיות השקעה בחינוך ומניעה, בשיקום וטיפול בגברים אלימים, ובסיוע לנשים נפגעות

2. יש מקומות בעולם בהם אלימות כלפי נשים נחשבת "פשע על רקע שגרה"

נכון: אפשר להעתיק מהפתיחה לפעולה שני משפטים

3. אלימות כלפי נשים קיימת בעיקר בשכונות מצוקה

לא נכון: אלימות כלפי נשים היא תופעה חוצת מגזרים ותרבויות. להחזיק מיתוס שאלימות מתרחשת רק באוכלוסיות מסוימות מחזקות קשר שתיקה ועיוורון כלפי התופעה.

4. בארץ נרצחות 20 שנים מדי שנה

נכון: מדי שנה נרצחות בישראל כ-20 נשים על ידי בן זוג או בן משפחה.

5. בחברות שיש בהן יותר שוויון מגדרי יש פחות מקרי אלימות

נכון: מחקרים מראים שיש קשר הדוק בין אי שוויון מגדרי לבין אלימות כלפי נשים

4. למידה בקבוצות או זוגות על תופעות שונות על הרצף של אלימות כלפי נשים סביב מסרי הצעדה

מתחלקות לזוגות או קבוצות. כל זוג מקבלת כרזה של הצעדה הקרובה ואת כרטיסיית השאלות. ניתן לשלוח בזום או בוואטסאפ. כל הכרזות והכרטיסייה המעוצבת מצורפות בנספח א' ו-ב' עם פירוט ומידע למורה.
ניתן לשלוח עם הכרזה את ההסבר שנכתב עבור המורה, על מנת להקל על חיפוש המידע והחקר של הקבוצה.
בנוסף לכרטיסייה יש לשלוח לינק לעמוד פאדלט שיש להכין מראש (הסבר בהמשך)
[כאן](#) תוכלו למצוא תיקייה תמונות של הכרזות לשליחה ושימוש של קבוצות החקר

כרטיסיית השאלות

חישוב: מה הנושא המרכזי בו הכרזה עוסקת?

א. מצאו: נתונים נוספים או דוגמאות למקרים ספציפיים שקשור לסוגיה בכרזה (אפשר לחפש כתבות, ראיונות, פוסטים בפייסבוק וכו')
ב. חפשו: אילו עמותות, ארגונים או מאבקים קיימים בישראל בנושא?
ג. שתפו: האם המקרים שנחשפתם אליהם הפתיעו, הכעיסו, העציבו, חידשו?
ד. שוחחו: מה הקשר בין אי שוויון מגדרי לבין התופעה שלמדתם. עליה?

אופציה נוספת:

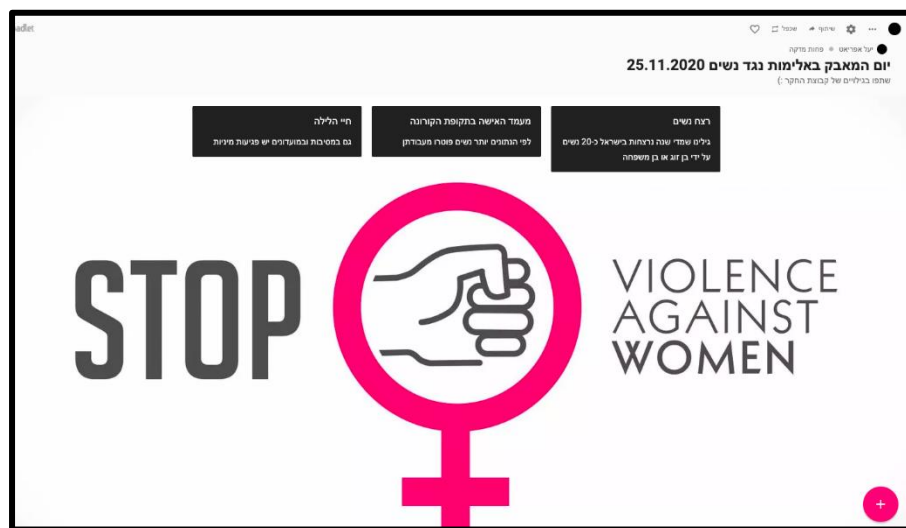
לא לחלק לקבוצות, אלא לבחור כמה כרזות מרכזיות, להציג לכיתה במלואה ולדון בתופעות שעולות מהסוגיה המרכזית בכרזה.

הסבר לשימוש באתר פאדלט

באתר משרד החינוך: [בקישור הזה](#).

לינק לאתר: <https://he.padlet.com>

דוגמא לגלריית פאדלט לשיעור

5. חזרה למליאה בכיתה ושיתוף בתשובות בגלריית פאדלט

מציגות את הגלריה, כל נציג/ה של קבוצת למידה מציגה את הנתונים ומה שלמדו בחקר.

6. דיון מסכם

נשאל:

- ✓ אילו מהתופעות הפתיעו, הכעיסו, בלבלו, סקרנו?
- ✓ כלפי אילו מהתופעות הייתם רוצים לפעול?
- ✓ איזה ארגון או פעולת מחאה עוררה בכן השראה?

אפשרות למתודת סיכום:

- ✓ הוגה ופעילה פמיניסטית בשם אנדריאה דבורקין כתבה מאמר שנקרא "אני רוצה הפסקה בת עשרים וארבע שעות מאלימות מינית". כתבו בענן המילים של מנטימטר ממה את/ם הייתם רוצים לראות הפסקה של 24 שעות בעקבות מה שלמדנו בשיעור.

הסבר לשימוש באתר מנטימטר

באתר משרד החינוך: [בקישור הזה](#).

לינק לאתר: <https://www.mentimeter.com>

דוגמא לענן מילים לסיכום השיעור:

7. סיכום

[סיכום במילים שלכן]

ובנוסף חשוב לספר שבמהלך החודש ישנם אירועי מחאה רבים, במרחב הציבורי בהתאם להנחיות משרד הבריאות וכן בזום, שניתן לקחת בהם חלק. בנוסף, אפשר לעשות משהו אישי או כיתתי – להכין מערך שיעור לשאר בית הספר, להכין תמונה או סרטון להעלאת מודעות שאפשר להעלות ברשתות החברתיות, לתמוך ולהפיץ מודעות על ארגונים שמסייעים לנשים במצוקה או פועלים למען קידום שוויון מגדרי.

דוגמאות לארגונים ולקווי סיוע וחירום בנספח ג'

נספח א' | כרזות לשלב החלוקה לקבוצות בנוסף לכרטיסיית השאלות

מצורפות חלק מהפרסומים והכרזות לצעדה בתל אביב.

ניתן להשתמש רק בחלק מהן, לפי סדר העדיפויות של המורה, לפי מה שיעניין את הכיתה וכו'.

בדף הבא מצורף הסבר ומקורות מידע על כל כרזה לפי מספר – ניתן לשלוח לקבוצות החקר על מנת להקל

על התלמידים והתלמידות במציאת החומרים.

#אני_צועדת

בשביל כל הנערות והנשים

שנפגעות יום יום מתרבות האונס

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

1

#אני_צועדת

בשביל נערות שנאנסות ומנוצלות
והאשמה מופנית אליהן ולא לאנס

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

2

אביתר גרוס

מורה תקף מיני
וקיבל 9 חודשי

גזר הדין של משה איבגי: חצי שנה של עבודות
שירות

הסדר טיעון עם אביה של עדי ביטי:
והורשע בהטרדת שבע קטינות

השופט חנניס חשבו מרות בנות 14-16, לאחר

השופט חנניס חשבו מרות בנות 14-16, לאחר

#אני_צועדת

בשביל אלו שהעזו להתלונן וראו איך
התוקף שלהן זוכה להקלות בעונש

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

3

עלייה באלימות נגד נשים בתקופת הקורונה

הרשויות מדווחות על עלייה של 16% במספר התיקים שנפתחו על עבירות אלימות בין בני זוג בתקופת הקורונה, ועלייה של 31% בפניות למשטרה. המקלטים לנשים מוכות כמעט מלאים, ובארגוני הנשים מתריעים: "רצח האישה בחולון הוא קצה הקרחון של גל אלימות במשפחה השוטף את המדינה"

אמיר אלון פורסם: 18:17, 29.04.20

#אני_צועדת

בשביל נשים שלכודות בבית
עם התוקף שלהן

4

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

מאיה חדד, הותקפה בביתה בת"א בשבוע שעבר

הטרנסג'נדרית הצעירה שהותקפה והובילה מחאה המונית הלכה לעולמה

מאיה חדד, צעירה בת 27 שהפכה ב-2018 לאחד מפניה של מחאת הקהילה, נפטרה: חברה בישורו על פטירתה והביעו צער, וכך גם עיריית תל אביב והמרכז הגאה. "אנחנו לא שונים מכם, אנחנו שווים", אמרה בריאיון לאחר שנאמה במחאה

יהי זכרו מהפכה.

#אני_צועדת

בשביל כל הנשים שסובלות
מאלימות על רקע מגדרי

5

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

#אני_צועדת

בשביל כל הנערות והנשים

שחוות אפליה מגדרית על בסיס יום יומי

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

8

19 נשים נרצחו השנה: "הקורונה הפכה את
הבתים לכלא לנשים"

#אני_צועדת

בשביל שהמדינה תפעל למניעת רצח
נשים, ולזכרן של כל הנשים שנרצחו

יום ד' | 25.11.20 | 19:00 | כיכר הבימה

9

נספח ב' | הסבר ומקורות מידע על כל כרזה

חלק זה מיועד עבור המורה, אך ניתן לצרף אותו לכרטיסיית השאלות גם לקבוצות החקר. ניתן להשתמש רק בחלק מהן, לפי סדר העדיפויות של המורה, לפי מה שיעניין את הכיתה וכו'. אופציה נוספת – במקום לחלק לקבוצות למידה, לבחור כרזות מרכזיות, להציג לכולם בשיתוף מסך ולדון בהן.

כרזה	הסבר ומקורות מידע
כרזה מספר 1 אני צועדת בשביל כל הנערות והנשים שנפגעות יום יום מתרבות האונס.	מה בתמונה? שלטים של תלמידים שמשווים בין האונס באילת ובאיה נאפה לבין התלמידות בבית הספר שלהן. באיזה נושא היא עוסקת? הסוגייה המרכזית העולה מהכרזה היא תרבות האונס: כל מה שבתרבות שלנו והופך אלימות מינית לנורמלית. מצד אחד להתייחס לנשים כחפץ (חפצון) ולהאשים אותן בפגיעות המיניות שקורות להן, והמצד השני להתייחס לכל התנהגות פוגענית כתוצר של הומור או נובעת ממגדר – "בנים יהיו בנים". דוגמאות והסברים נוספים ניתן למצוא כאן: הגדרה מהאתר "שולפת ציפורניים" הגדרה מויקיפדיה "תרבות האונס" כתבה ממעריב 11.09.2020 "בישראל יש תרבות אונס"
כרזה מספר 2 אני צועדת בשביל נערות שנאנסות ומנוצלות והאשמה מופנית אליהן ולא לאנס	מה בתמונה? הפגנות של נערות ונשים לאחר האונס באילת בקיץ האחרון. באיזה נושא היא עוסקת? הסוגייה המרכזית העולה מהכרזה היא האשמת הקורבן ופגיעות מיניות בגיל ההתבגרות. האשמת הקורבן הוא השם של תופעה בה במקום להאמין ולתמוך לנפגעות תקיפה מינית מאשימים אותן בכך שנפגעו "מה לבשת?", "למה לא עצרת את זה?" ועוד. בעוד האשמה בכל מקרי הפגיעה המינית היא תמיד תמיד על מי שפגע, על התוקפ/ת, בלי קשר למעשים ולהתנהגות של מי שנפגעה. האשמת הקורבן מופנית גם לנשים נפגעות אלימות, כמו "מה היא עשתה שעצבן אותו". האשמת הקורבן היא חלק ממה שמאפשר לאלימות להמשיך ולקרות, ומנציחה קשר שתיקה ובושה, כך שנשים רבות מתביישות בפגיעה שלהן ולא חושפות אותן או פונות לעזרה.

מה בתמונה? אוסף תמונות: המורה אביתר גרוס, השחקן משה איבגי ורון ביטי, בצירוף כותרות מהעיתונות על גזרי הדין המקלים שקיבלו. באיזה נושא היא עוסקת? פסקי דין בענייני עבירות מין והטרדה מינית מכל סוג שהוא אינם מרתיעים את עברייני המין ואין בכוחם לצמצם בכהוא זה את המעשים המגונים, את מעשי האונס ואת ההטרדות המיניות מכל הסוגים האפשריים. במקום שפסקי דין ישמשו כחלק ממעטפת המניעה או לפחות יביאו לצמצום משמעותי של מגפת ההטרדות המיניות ועבירות המין, הם דווקא ירתיעו נפגעות ונפגעי הטרדה מינית ועבירות מין מהגשת תלונה במשטרה ומניהול המערכה נגד הפוגעים במסגרת ההליך הפלילי. לקריאה נוספת כתבה במאקו על ההקלה בעונשם של משה איבגי ורון ביטי	כרזה מספר 3 אני צועדת בשביל אלו שהעזו להתלונן וראו איך התוקף שלהן זוכה להקלות בעונש
מה בתמונה? כותרת מהעיתון המדווחת על עליה באלימות נגד נשים בתקופת הקורונה, תמונה מהפגנה נגד אלימות כלפי נשים וכרזת מחאה על אלימות בתקופת הקורונה. באיזה נושא היא עוסקת? נשים רבות חוו מאז ההוראה להסתגר בבתיים אלימות קשה מצד בני זוגן, והבית, מקום המבטחים בשגרה - הפך למקום המסוכן ביותר עבורן.	כרזה מספר 4 אני צועדת בשביל נשים שלכודות בבית עם התוקף שלהן
מה בתמונה? כותרת עיתון על פטירתה של הפעילה הטרנסית מאיה חדד לצד תמונתה, והשלט "יהי זכרן מהפכה" המוקדש לכל הטרנסיות שנפרטו כתוצאה מהאלימות שהופנתה אליהן על בסיס יום יומי. באיזה נושא היא עוסקת? על פי מחקר שנערך ב-2015 מחצית מהטרנסג'נדרים/יות בישראל ספגו אלימות פיזית בשל זהותם המגדרית. במקרה של נשים טרנסיות, נוצרת הצטלבות בין האלימות והשנאה כלפיהן גם כנשים וגם כטרנסיות.	כרזה מספר 5 אני צועדת בשביל כל הנשים שסובלות מאלימות על רקע מגדרי

מה בתמונה? כותרות עיתון וגרפיקה של סטטיסטיקה על פיטורים ואבטלה של נשים בקורונה. באיזה נושא היא עוסקת? על פי נתוני שדולת הנשים בישראל - נשים במהלך הקורונה סופגות יותר פיטורים וקיצוצי שכר, מתקשות לחזור לעבודה, עובדות במקצועות שחושפים אותן להידבקות וסובלות מאלימות בבית.	כרזה מספר 6 אני צועדת כי גם במשבר הזה נשים הן אלו שמשלמות את המחיר
מה בתמונה? כותרת מהעיתון וצילום חלקי של הדיון בכנסת על אלימות כלכלית השנה. באיזה נושא היא עוסקת? במקרים אופייניים המזוהים כאלימות כלכלית, בן זוג אחד מונע מבן הזוג האחר הוצאת כספים כמעט באופן מוחלט, ללא קבלת אישור ממנו. ייתכן שבן הזוג מונע אחזקת צ'קים ו/או כרטיסי אשראי, שואל על כל הוצאה כספית ומביע כעס כאשר יש הוצאת כספים ללא אישורו. מאפיין נוסף המזוהה עם אלימות כלכלית הוא העברת כספים משותפים למקומות מסתור שאין לבן הזוג ידע עליהם ו/או גישה אליהם. אלו יכולים לכלול חשבונות בנק או תיקי השקעות שלאחד מבני הזוג אין ידע או גישה אליהם. מכיוון שמערכות רבות בחברה, מתייחסות למשפחה כיחידה אחת, נמנע לעתים סיוע לקרבנות אלימות כלכלית, שכן כל עוד אין תלונה, החברה מסביב אינה מזהה כל בעיה.	כרזה מספר 7 אני צועדת בשביל מי שסובלת מאלימות כלכלית, אלימות שקופה בעיני קובעי המדיניות

מה בתמונה? מחאה של נערות בבית ספר בגלל שלא נתנו להן ללמוד עם מכנסיים קצרים. באיזה נושא היא עוסקת? כותבת ד"ר טלי סטולובי: "לכולם תמיד יש מה להגיד על מה שנשים לובשות, תמיד! לא משנה באיזה גיל, ובאיזו תקופת חיים, נשים תמיד נסקרות מכף רגל ועד ראש, ומקבלות ציון על המראה שלהן. גם ביקורת וגם שבחים, ואיתם המסר המתמיד - תפקיד האישה הוא קודם כל 'להיראות' ורק אחר כך 'להיות'."	כרזה מספר 8 אני צועדת בשביל כל הנערות והנשים שחוות אפליה מגדרית על בסיס יום יומי
מה בתמונה? 19 נשים, מתוך 20, שנרצחו מתחילת שנת 2020 על רקע מגדרי. באיזה נושא היא עוסקת? במהלך השנים האחרונות נרצחות בישראל מעל 30 נשים בשנה על ידי קרוביהן. במרבית המקרים הרוצח הוא בן הזוג. כמחצית מהנשים הנרצחות בשנים האחרונות הגישו תלונות למשטרה בגין האלימות נגדן, אך לא קיבלו מענה מספק שימנע את מותן. רצח הוא הביטוי הקיצוני ביותר לבעיה שמימדיה מבהילים: על פי מדד האלימות של ויצו, בישראל חיות כיום כ-200 אלף נשים מוכות וכחצי מיליון ילדים שעדים לאלימות. בכל יום נפתחים בממוצע 50 תיקים בגין אלימות במשפחה ובסך הכול יותר מ-13 אלף נשים נפגעות אלימות טופלו בשנה האחרונה ברשויות השונות. בשנתיים האחרונות חלים מאבקים ודרישות להעברת תקציבים לטיפול ולקיחת אחריות מצד המדינה, שלא משקיעה את המשאבים הנדרשים למיגור האלימות והרצח.	כרזה מספר 9 אני צועדת בשביל שהמדינה תפעל למניעת רצח נשים ולזכרן של כל הנשים שנרצחו

נספח ג' | היכרות עם ארגונים ומענים

שימו לב

- חשוב לקבל ייעוץ וליווי מקצועי אך ורק מגורם המומחה בתחום האלימות על רקע מגדרי.
- חשוב לוודא האם הגורם הטיפולי הוא אכן מומחה בתחום.
- חשוב מאוד לשתף גם גורם מקצועי וקרוב/ת משפחה או חבר/ה

מוקדי חירום סביב השעון

- 118 | משרד הרווחה (סיוע בכל השפות)
- 055-7000128 | מוקד חירום שקט בהודעות סמס (משרד הרווחה)
- 6724* | עמותת ל.א. ואונליין (סיוע בכל השפות)
- 292333 – 1800 עמותת בת מלך – דתיות וחרדיות
- 106 | הרשות המקומית שלך
- 073-3927747/48/49/50 | מוקד סיוע משפטי חינם
- 1-800-393-904 | קו לגברים במעגל האלימות (ויצו)
- 02-5328000 לגברים דתיים
- 04-6566813 | קו חירום לנשים ערביות
- 08-9965008 | נשים ערביות במרכז (נעם)
- 02-6730002 | לנשים דתיות
- 072-2507770 | רוח נשית

נפגעות תקיפה מינית

- 1202 | מענה על ידי נשים
- 1203 | מענה על ידי גברים
- 052-8631202 | וואטסאפ מרכז סיוע
- צ'אט סיוע | 'קול מילה' בגוגל

הרחבה והעשרה נוספת למחנכת | סוגי אלימות

אלימות פיזית

נשים ונערות רבות נמצאות במערכות יחסים עם בני זוג המתעללים בהן לרוב בצורה פיזית, אך גם מילולית, מינית או נפשית.

אלימות נפשית

אלימות נפשית כוללת השפלה, איומים, אלימות מילולית ובידוד חברתי. על אף שהתנהגויות אלה בפני עצמן אינן משאירות סימנים גופניים, הן עשויות להוביל למצבים של חרדה מהאפשרות למימוש האיומים. ההשפלות, ההאשמה והביקורת עלולות לפגוע משמעותית בדימוי העצמי וההערכה העצמית של האישה ובתחושת המסוגלות העצמית שלה. אלימות נפשית יכולה לבוא לידי ביטוי לעתים בשתיקה ארוכה מכוונת או בהתנהגות פסיבית-אגרסיבית, שבה במקום ביטוי הכעס בצורה גלויה ובשיחה, עושה זאת האדם על ידי התנהגות תוקפנית (לדוגמה: טריקת הדלת)

אלימות מינית

תקיפה מינית היא תקיפה בעלת אופי מיני המתבצעת כלפי אדם ללא הסכמתו או בניגוד לחוק. היא כוללת מגע בעל אופי מיני באמצעות גופו של התוקף או באמצעות חפץ. העבירות מוגדרות על פי החוק והן: מעשה מגונה, אונס ומעשה סדום (בכפייה) יש הרואים גם בהטרדה מינית סוג של תקיפה מינית, ויש המעדיפים להבחין בין השתיים. בהתאם לכך כל אקט מיני המאופיין בהתנגדות נחשב כאלימות מינית, ולכן יכול להתקיים גם בין בני זוג וזוגות נשואים. בתרבויות מסוימות ישנם גברים הסבורים כי בידם הזכות להכריח את בת זוגם לקיים עמם יחסי מין גם ללא הסכמתה, אך הדבר נחשב לאונס על פי החוק במרבית מדינות העולם המערבי. דוגמה נוספת לאלימות מינית היא "אונס דייטים" (Rape - Date) - תקיפה בין אנשים שזה עתה הכירו, למשל במהלך דייט, ללא הסכמתו של אחד מהם. כיום אחוז אחד מהמתלוננות במרכזי סיוע לנפגעות תקיפה מינית מתלוננות על אונס בדייטים, אך ההנחה היא כי אחוז הנפגעות גבוה יותר, בשל האשמה עצמית של האישה וקושי לקבוע לעצמה האם האירוע נחשב אונס.

אלימות כלכלית

במקרים אופייניים המזוהים כאלימות כלכלית, בן זוג אחד מונע מבן הזוג האחר הוצאת כספים כמעט באופן מוחלט, ללא קבלת אישור ממנו. ייתכן שבן הזוג מונע אחזקת צ'קים ו/או כרטיסי אשראי, שואל על כל הוצאה כספית ומביע כעס כאשר יש הוצאת כספים ללא אישורו. מאפיין נוסף המזוהה עם אלימות כלכלית הוא העברת כספים משותפים למקומות מסתור שאין לבן הזוג ידע עליהם ו/או גישה אליהם. אלו יכולים לכלול חשבונות בנק או תיקי השקעות שלאחד מבני הזוג אין ידע או גישה אליהם. מכיוון שמערכות רבות בחברה, מתייחסות למשפחה כיחידה אחת, נמנע לעתים סיוע לקורבנות אלימות כלכלית, שכן כל עוד אין תלונה, החברה מסביב אינה מזהה כל בעיה.

תרשים מעגל כוח ושליטה

